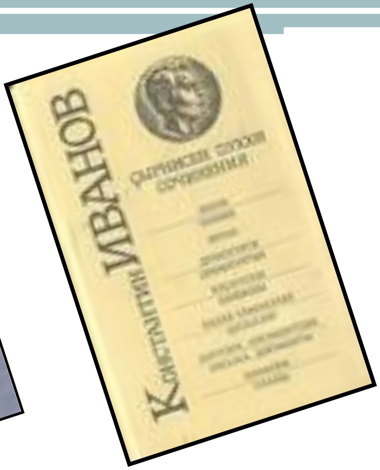

Кейс ăслайĕпе усă курасси

Иванова Ирина Васильевна, Вăрмар районĕнчи «Пысăк Енккассинчи пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан вăтам шкулта» чăваш чĕлхипе литература вĕрентекен

Задачăна шутлама вĕренес тесен шутлас пулать.

Д. Пойа

CASE- ятарлă пулăм, ситуаци. Тĕрлĕ пулăма цифрăпа, сăмахпа, сăнарпа палăртни.

Историллĕ ăнлантару

Конкретлă ситуацисене тишкересси 20-мĕш ĕмĕрте аталаннă. **Пĕрремĕш хут кейс ăслайĕпе (**акăлчан сăмахĕ case method**) вĕренӳ процесĕнче** США-ри Гарвард университетĕнче **1908 çулта усă курнă**. Унăн ячĕ латин чĕлхинчи «casus» термин- арпашăннă пулăм тенине пĕлтерет.

Раççейре ку çĕнĕ ăслайпа юлашки 3-4 çулта çеç усă курма пуçланă.

Кейс ăслайĕ – *(вĕренӳ чăматанĕ е вĕренӳпе тĕрĕслев материалĕн пухчи)* – **çĕнĕ ăслай**

акăлчан чĕлхинчен кĕнĕ сăмах

case – кейс, чăматан;

case method – кейс ăслайĕ

Кейс ăслайĕн вĕренӳ процесĕнчи тĕллевĕ – кăткăс ыйтăва татса пама хăнăхтарасси, тĕрĕс йышăну тума вĕрентесси.

Ăслайăн усăллă енĕсем:

- ачасен вĕренес кăмăлне ӳстерни;
- вĕренекенсен малашне вĕренӳре, ĕçре кирлĕ ăс-хакăлне аталантарни;

Кейс технологийĕн усăллă енĕсем

- кашни ачан вĕренес хăвăртлăхĕ тĕрлĕрен: пĕри хăвăртах ăнкарса илет, теприн вара çав ĕçех тума вăхăт ытларах иртет. Кейс ăслайне пула ача вĕренĕве хăйне кирлĕ пек йĕркелеме пултарать;
- ача коллективра ĕçлеме хăнăхать, пурнăçра сиксе тухакан ыйтусене татса пама вĕренет, шкул ачин хăйне шанаслăхĕ ӳсет.
- ачасене хамăр вĕрентекен предметпа тарăнрах пĕлӳ пама, тĕрлĕрен олимпиадăпа конкурса хатĕрлеме пулăшать;
- ача вĕренӳ материалне пĕтĕмпех курать, чирпе е урăх сăлтавпа урок сиктернĕ пулсан та çĕнĕ материала хăй тĕллĕнех ăша хывать;

Кейс тĕсĕсем

- ***Хăнăхтаракан*** *(тренировочный)*
- ***вĕрентекен*** *(обучающий)*
- ***Тишкерекен*** *(аналитический)*
- ***Системăлакан*** *(систематизирующий)*
- ***Тĕпчекен*** *(исследовательский)*
- ***Малашнехине палăртакан*** *(прогностический)*

Ăслайпа ĕçлес йĕрке

1. Тĕп ыйтусене палăртни
2. Информаци пуçтарни
3. Йышăну туни
4. Тĕрлĕ çул-йĕре пăхса тухни
5. Танлаштаруллă тишкерÿ
6. Йышăнусен презентацийĕ

Кейс технологийĕн аталану çул-йĕрĕ

- **кейс пухчисем туни**
- **харкам вĕренĕвне йĕркелени**
- **ачасем (ушкăнсем) пултарулăх ĕçĕсем туни**
- **пĕлĕве хакламалли мелсене пуянлатни**

Тапхăрсем	Вĕрентекен ĕçĕ	Ачасен ĕçĕ-хĕлĕ
Урокчен	1. Кейс тăвать 2. Тĕп тата пулăшу материалĕсене хатĕрлет 3. Урок йĕркине палăртать	1. Хатĕрленĕ кейс тата хушма литература списокне илет 2. Харпăр хăй тĕллĕн урока хатĕрленет
Урок вăхăтĕнче	1. Кейспа мĕнле усă курмаллине ăнлантарать 2. Класа ушкăнсене уйăрать 3. Ушкăнсен тишкерĕвне йĕркелет, сĕнӳсем парать, тавлашуллă ыйтусене татса пама пулăшать	1. Кейса тата тăратнă ыйтăва (проблемăна) туллинрех ăнланма пулăшакан ыйтусем парать 2. Йышăну варианчĕсем йĕркелет 3. Ку е вăл йышăну тăвать, е ушкăн йышăну тунă çĕре хутшăнать
Урок хыççăн	1. Вĕренекенсен ĕçне хаклать 2. Ачасен йышăнăвĕсене тата ыйтăвĕсене хак парать	1. Палăртнă темăпа проект çырать

Кейс технологине усă курни мĕн парать

Вĕрентекене	*Вĕренекене*
1.Квалификаци ӳстерме; 2.Урок хатĕрленме сехет сахал кайни; 3.Урокри хăш-пĕр элемент сене класс тулашĕнче усă курма; 4.Вĕрентӳ тытăмне йĕркелеме; 5. Базăри материалсемпе усă курма;	1.Хушма материалпа усă курма; 2.Консультаци вăхăтра илме; 3.Хăй тĕллĕн ытларах хатĕрленме; 4.Ушкăнри ачасемпе хутшăнса ĕçлеме; 5.Тĕрлĕ информацилле технологисене алла илме;

Кейс тĕсĕсем

Я.Г.Ухсай пурнăçĕпе пултарулăхне

кейс ăслайĕпе вĕрентмелли тĕслĕхсем

- «Акăшкул» (1955)
- «Дед Кельбук» (1956)
- «Кĕлпук мучи» (1958)
- «Стаи белых лебедей» (1963)
- «Суйласа илнисем. Тутимĕр» (1975)
- «Суйласа илнисем. Хура тапра» (1977)
- «Суйласа илнисем» (2009)

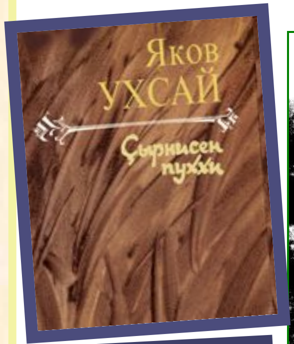

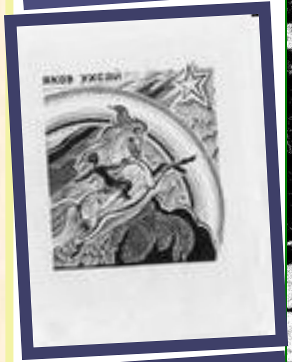

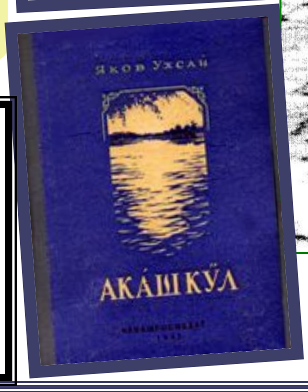

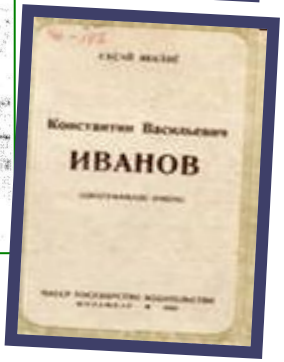

Талантлă сăвăç, драма тург, куçаруçă, публицист, тĕпчевçĕ, 52 кĕнеке авторĕ

Яков Ухсай хăйĕн сăввинче çапла çырнă:

Нихçан та эп хăватăра
Манмастăп, хамăн юррăмра
Ура тапса, пуçа ухса
Сире мухтатăп эп, Ухсай.

Ыйту: Эсир Ухсай сăмахĕсене мĕнле ăнланатăр? Çут çанталăк унăн пурнăçĕнче мĕнле вырăн йышăнса тăрать?

1.Фёдоров Фёдор. «Мухтатăп эп, тăпра поэчĕ…»/ Фёдор Фёдоров// Çил çунат. -2001.-№1.-С.2-
2.Фёдоров Г.И. Чăваш литератури: Вĕренӳ кĕнеки: Вăтам шкулăн 11-мĕш класс валли.-Шупашкар: Чăваш кĕнеке издательстви. 2010.- 53 с.

Укерчĕкре Я.Ухсай кампа ларать?
Эсир вĕсен туслăхĕ пирки мĕн пĕлетĕр?

1.Ефимов Г. «Мускаври виçĕ кун». /Георгий Ефимов// Ялав.-1991.-№11.-С.15.
2. Чăваш халăх сайчĕ – http://chuvash.org.
3. Википеди – Ирĕклĕ энциклопедин чăваш уйрăмĕ: http://cv.wikipedia.org/wiki/ (класра Интернет çыхăнăвĕ пулсан материал тӳрех тухать) – Ухсай Яков Гаврилович

«Кĕлпук мучи» хайлава чăваш халăхĕн вăрăм ĕмĕрĕнчи историйĕ теме пулать-и? Сăлтавлăр.

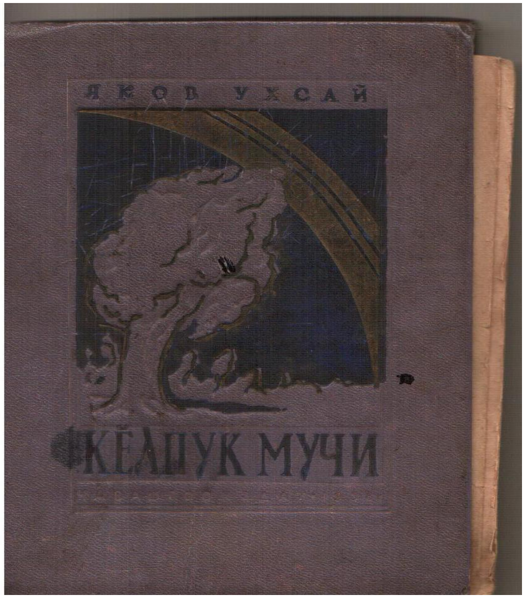

1.Фёдоров Г.И. Чăваш литератури: Вĕренӳ кĕнеки: Вăтам шкулăн 11-мĕш класс валли.-Шупашкар: Чăваш кĕнеке издательстви. 2010.
2.Ухсай Яккăвĕ. «Кĕлпук мучи» поэма.-Шупашкар.-Чăваш АССР государство издательстви.-1956.

Пĕтĕмлетӳ

Кейс технологийĕпе вĕрентӳре тĕллевлĕ усă курас тесен:
пĕрремĕшĕнчен, пĕлӳ тĕллевĕпе пĕр пулмалла;
иккĕмĕшĕнчен, ĕçсене панă чух çакна асра тытмалла: хуравĕсене тĕрлĕ çĕртен шыраса тупма май пултăр;
виççĕмĕшĕнчен, проблемăсене палăртас йывăрлăхпа, информации йышĕпе уйрăлса тăмалла;
тăваттăмĕшĕнчен, кейс материалĕсене пурнăç улшăнăвне шута хурса хатĕрлемелле.